

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Пагула М.В.

кандидат педагогічних наук, доцент

Павловський Ю.В.

кандидат фізико-математичних наук, доцент

Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка

Основним завданням закладів професійної освіти є підготовка кваліфікованих фахівців у відповідній сфері. Це неможливо досягнути без створення безпечних навчальних умов і формування культури охорони праці серед усіх учасників освітнього процесу. На сьогоднішній день, навчання є визначальним фактором забезпечення належного рівня безпеки праці, оскільки люди, здатні до пошуку нових знань та прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, є цінним ресурсом розвитку сучасного суспільства. У системі професійної освіти відбуваються суттєві зміни, спрямовані на реформування навчального процесу шляхом поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання, включаючи інтерактивні підходи, зокрема в контексті охорони праці [1, с. 103].

Вивчення охорони праці необхідно розглядати у поєднанні з вивченням правових, організаційних, економіко-правових питань, основних положень техніки безпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки. Це і є основою професіоналізму майбутніх фахівців з охорони праці.

Основним способом досягнення якісного покращення підготовки студентів з питань охорони праці є використання інноваційних освітніх технологій. У сучасних умовах, значення впровадження інновацій у процес навчання охорони праці зростає з кількох причин:

- підприємства, використовуване обладнання, технології безперервно оновлюються, реконструюються, реорганізуються;
- виникає потреба у прийнятті рішень, особливо у небезпечних та надзвичайних виробничих ситуаціях, де зростає ризик непередбачених наслідків;
- різноманітність та кількість професійних ризиків постійно зростає.

Особливо важливим стає розвиток особистої відповідальності майбутніх працівників підприємств щодо дотримання норм безпечної праці. Це вимагає

пошуку нових підходів до навчання охорони праці, які ґрунтуються не лише на передачі готових знань, а й на створенні умов для стимулювання інноваційної пізнавальної діяльності, враховуючи наявний досвід.

Покращення підготовки фахівців, у тому числі й робітничих професій, у сфері охорони праці вимагає докладної розробки організації навчального процесу в освітніх закладах орієнтованих на їх підготовку. Цьому може посприяти використання комп'ютерних технологій, особливо у поєднанні з ігровими методиками навчання, а також використання інтерактивних методів навчання.

Однією з умов підвищення якості підготовки фахівців середньої ланки у галузі охорони праці є ретельна розробка організації процесу навчання студентів у закладах професійної та професійно-технічної освіти. Підвищити ефективність навчально-виховного процесу та якість знань студентів у галузі охорони праці дозволить застосування комп'ютерних, ігрових та інтерактивних навчальних технологій. Інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість студента, а й на його почуття, волю [2, с. 135].

Упровадження інформаційних технологій у навчальний процес при підготовці майбутніх фахівців з питань охорони праці дозволить підвищити мотивацію та рівень професійної підготовки. Це можливо за наявності комп'ютеризації навчального закладу, сучасних форм надання інформації, вільного доступу до неї та особистих знань викладача. Хоча б часткова комп'ютеризація дисципліни «Основи охорони праці» сприяє інтенсифікації навчання та поглибленню знань. Це застосування електронних підручників, посібників, довідників, які підвищують рівень самоосвіти студентів та учнів закладів професійної та професійно-технічної освіти. Також досить ефективним є застосування різних відео- та аудіо записів з відповідної тематики дисципліни. Для коригування та контролю процесу навчання доцільно застосовувати тестові програмні засоби, які дозволяють автоматизувати процес та скоротити час контролю знань учнів.

Виникнення інтересу до дисципліни у більшості студентів залежить від методики її викладання, від того, наскільки вміло вестиметься навчальна робота. Тому викладачам необхідно подбати про те, щоб кожен студент на занятті працював активно, зацікавлено і використовувати це як відправну точку для виникнення та розвитку допитливості, глибокого пізнавального інтересу [3, с. 148-149]. Сьогодні підготовка майбутніх спеціалістів має лекційно-практичний характер. Безперечно, що такі форми навчання як «лекція» та «практичні заняття» є дієвими та доцільними. У процесі лекції здійснюється

постановка проблемних питань, які найкраще використовувати у процесі вивчення теоретичного матеріалу. Рівень запам'ятовування інформації підвищується під час використання як комп'ютерів, так і якісних наочних посібників.

Традиційно заняття з охорони праці зводяться до розгляду нормативно-правових документів та вивчення прийомів безпечного проведення робіт на підприємстві. Це не сприяє підвищенню зацікавленості у вивченні матеріалу. Вирішити цю проблему можна шляхом використання ситуативно-рольових ігрових елементів не тільки при вивченні теоретичного матеріалу, а й при виконанні практичної роботи. Практичні заняття з охорони праці пов'язані з використанням інструментів, устаткування визначення параметрів мікроклімату робочої зони, таких як температура, вологість, рівень запиленості, освітленості, шуму, захисного заземлення тощо. Оскільки такі роботи важко виконати у навчальній аудиторії, доцільно провести їх на виробництві.

Не завжди практичні заняття вдається провести на підприємствах, у таких випадках доцільно використовувати ситуативні методи навчання. Суть таких занять у тому, що студенту пропонується докладно описана виробнича ситуація. Для вирішення цієї ситуації йому необхідно розробити необхідний алгоритм дій чи проаналізувати описані дії з погляду працівника служби охорони праці підприємства.

Ігрова технологія вигідно відрізняється від інших педагогічних технологій тим, що дозволяє студенту бути особисто причетним до функціонування досліджуваного явища, дає можливість прожити деякий час у «реальних» життєвих умовах. Застосування ігрової технології дозволяє студентам усвідомити те, що вони щойно вивчили, закріпити, повторити отримані знання, застосувати теоретичні знання до вирішення проблемних питань або виробничих ситуацій, які моделюються.

У процесі відтворення ролей студенти отримують детальні вихідні дані конкретних виробничих ситуацій, таких як, наприклад, нещасні випадки на підприємстві, і потім переходять до виконання визначених ролей. Ці дії відбуваються у присутності інших студентів, які потім аналізують всі події та дії учасників ситуації та приймають власні рішення, враховуючи умови сценарію та дії інших учасників, а також попередні рішення. Таким чином, під час відтворення ролей неможливо повністю передбачити ситуації, з якими може зіткнутися кожен учасник. Цей метод навчання використовується для розвитку практичних професійних навичок у сфері охорони праці та соціальних умінь.

Узагальнюючи дані про інноваційні методи викладання, можна зазначити, що належна організація навчання охорони праці можлива за умов ефективного

відбору оптимальних методів та їх поєднання. Необхідно проводити комплексні заходи щодо впровадження інформаційно-комунікаційних та ігрових технологій у процес навчання охорони праці у професійних освітніх закладах.

Список використаних джерел

1. Глінчук Ю. О. Розвиток ризик-орієнтованого мислення здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей під час вивчення безпекових дисциплін. Інноваційна педагогіка. 2022. Випуск 49. Том 1. С. 100-104. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/49/part_1/20.pdf.

2. Дуброва Н., Кириченко Р., Овсієнко Р. Інтерактивні методи навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів. V International Scientific-Practical Conference 21 October 2021 Kyiv, Ukraine. С. 134-135. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19128/1/KyivTex%26Fashion2021_P134-135.pdf.

3. Зоріна М. О. Здоров'я зберігаючі технології в підготовці майбутнього фахівця. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2011. № 30-31. С. 147-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2011_30-31_24.

БЕЗПЕЧНЕ ПОВСЯКДЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ

Шелева І.М.

*викладач дисциплін практичної та професійної підготовки,
старший викладач Красноградського педагогічного
фахового коледжу КЗ «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Найвища цінність суспільства – людина. Проте з кожним роком збільшується кількість чинників, які негативно впливають на її життя та здоров'я. Здебільшого ці чинники породжує сама людина: науково-технічний прогрес, діяльність людини, її необачне поводження з природою. Тому пріоритетом на сучасному етапі розвитку визнано безпеку кожної людини, особливо дитини. Під безпекою життєдіяльності слід розуміти характеристику існування людини у певному місці її перебування, що відображає збалансованість між впливом чинників, які загрожують життю або здоров'ю людини, та таких, що запобігають негативним наслідкам цієї життєдіяльності.

Одним з найважливіших чинників безпеки життєдіяльності дитини є її здоров'я. Сьогодні науковці вирізняють 4 нерозривні складники здоров'я людини: